

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Haziran 2013 • No:63

Düzen Partilerine Kanmayalım, İşçilerin Birliğini Sağlayalım!

İşçilerin yaşamı zor, kahırlı. Hayatta kalma, geçinme, ailelerine sahip çıkma kavgası işçilerin belini büküyor. Acı, kaygı ve tükenme işçilerin yaşamının bitmeyen parçası.

Tuzukuru zenginlerin yaşamıyla, 773 liralık asgari ücretle hayatta kalmaya çalışan işçilerin yaşamı bir olabilir mi?

Fazla mesailere kalarak gelirini üç kuruş arttırmaya çalışan işçilerle, yoksulluğun ve yokluğun ne olduğunu bilmeyen zenginlerin duygu dünyası aynı olabilir mi?

İşçiler gece gündüz çalışmaktan ailelerini, eşlerini ve çocuklarını göremezken, bir elleri yağda bir elleri balda olan zenginler sınıfı yaşamın tadını çıkartıyor.

İşçi sınıfının önderlerinden birisi zama-

nında şöyle demişti: Kulübede yaşayan insan farklı, sarayda yaşayan insan farklı düşünür!

İşçileri sömüren ve tüm zenginliğin üzerine oturan saraylı tuzukurularla, yoksullukla boğuşan işçilerin çıkarı bir olabilir mi? Bu iki sınıf, dünyaya aynı düşünceler temelinde bakabilir mi?

İşçilerin çıkarlarıyla patronların çıkarı ayırdır; işçilerle patronların yaşamı birbirine benzemez; işçilerle patronların dünyaya bakışı farklıdır.

Bu, buz gibi bir gerçek!

Ama bu gerçek şu anda karşılığını bulamıyor. Niye?

Çünkü işçiler henüz bir sınıf olarak örgütlenip bir araya gelebilmiş değiller.

İşçilerin sömürülmesine, aşağılanmasına, uzun saatler boyunca çalışmasına, iş kazalarında ölmesine ve sakat kalmasına, sefalet ücretine, taşeronluk sistemine ve esnek çalışmaya karşı çıkmayan, bu düzenin değişmesi için mücadele vermeyen her parti, gerçekte patronların çıkarını savunuyor demektir.

Bu durum, patronların ve kâr düzeninin devamını savunan siyasetçilerin ekmeğine yağ sürüyor. Bu durum, işçilerin çeşitli biçimlerde bölünmesine ve kendi hakları için bir araya gelememesine neden oluyor.

Meselâ egemenlerin siyaset sahnesindeki kutuplaşması toplumu da kutuplaştırıyor. Bu kutuplaşma işçilerin arasında da yansımaları buluyor.

Peki, toplumu kendi çıkarları için yapay bir şekilde kutuplaştıran AKP, CHP ve MHP gibi düzen partileri gerçekte kimin çıkarlarını savunuyor?

Bu partilerin liderleri, yöneticileri ve çoğu patron olan milletvekilleri ile işçilerin yaşamları birbirine benziyor mu?

Gerçek şu ki tüm bu partiler, tuzukuru kesimleri temsil ediyorlar. Hepsisi de patronların kâr düzenini savunuyorlar. Her işçi bunun böyle olduğunu bilmek zorundadır.

İşçilerin sömürülmesine, aşağılanmasına, uzun saatler boyunca çalışmasına, iş kazalarında ölmesine ve sakat kalmasına, sefalet ücretine, taşeronluk sistemine ve esnek çalışmaya karşı çıkmayan, bu düzenin değişmesi için mücadele vermeyen her parti, gerçekte patronların çıkarını savunuyor demektir.

Bir yanda AKP, öte yanda CHP ve MHP var: Toplum egemenlerin çıkarları temelinde cephele bölünüyor, kutuplaştırılıyor ve asıl sorunların üzeri bu şekilde örtülüyor.

AKP hükümeti giderek baskıcı ve polis devleti uygulamalarının yoğunlaştığı bir rejim kuruyor. Polis, her hakkını arayanın kafasına cop indiriyor, gaz sıkıyor.

Gezi Parkı'na Topçu Kışlası yapılmasına karşı başlayan gösterileri ezmek için akıl almaz bir polis terörü uygulanıyor. Başbakan Erdoğan, demokratik hakkını kullanan insanlara "çapulcu" diyerek hakaret ediyor.

Toplum kutuplaştığı için halkın bir kesimi bu hakarete karşı çıkarken, diğer bir kesimi ise istemese bile bu hakareti savunmak zorunda kalıyor.

AKP ve Erdoğan, mevcut toplumsal kutuplaşmayı kullanarak "dediğim dedik, çaldığım düdüğü" zorbalığını meşru kılma derdinde.

CHP, bu kutuplaşmadan beslenerek AKP'ye tepkili halk kesimlerini arkasına takmayı hedefliyor.

MHP, Kürt sorununun çözülmesine karşı çıkararak ve milliyetçiliği kışkırtarak toplumsal kutuplaşmadan beslenmek istiyor.

Bu kutuplaşma aldattıcıdır, yapaydır. Bu kutuplaşma işçilerin körleşmesine neden olmaktadır. Bu kutuplaşma işçilerin kendi sorunları için birleşmesinin önüne geçmektedir.

Oysa dindarı ve laikiyle, Alevisi ve Sünnisiyle, Kürdü ve Türküyle, başörtülü ve başı açığıyla tüm işçilerin çıkarı ortak; işçiler sınıf kardeşidir ve işçilerin birbirleriyle bir sorunu yoktur.

Asıl kutuplaşma şu temelde olmalıdır: Bir tarafta patronlar ve onların kâr düzenini savunan partiler, diğer tarafta işçiler ve onların çıkarını savunan işçi örgütleri!

İşçiler ne AKP'nin, ne CHP'nin ne de MHP'nin peşinden gitmelidir. Patronların kâr düzenini savunan partilerden işçilere hayır gelmez. Onların işi patronları daha fazla zengin etmektedir.

Gezi Parkı protestoları üzerine konuşan Erdoğan, "bizim zamanımızda 5 kat zenginleşenler şimdi bize karşı çıkıyorlar" diyerek bir gerçeği itiraf etmiştir.

Evet, son 10 yıldır işçilerin haklarına saldıran ve patronların arzularını hayata geçiren AKP hükümetidir. İşçiler sefalet koşullarında yaşarken, patronlar ceplerini doldurmaya devam etmiştir.

İşçilerin yaşam koşulları ağırlaşmıştır.

Emeklilik yaşı 65'e yükseltilmiş, çalışma saatleri fiilen uzatılmış, çalışma temposu hızlandırılmış, taşeronluk sistemi yaygınlaştırılmış, işçilerin alım gücü gerilemiş, ikramiye ve benzeri gibi sosyal haklar büyük ölçüde ortadan kaldırılmış durumdadır. İş güvenliği önlemleri alınmadığı için her ay ortalama 100 işçi yaşamını kaybetmekte ve yüzlercesi de yaralanmaktadır.

AKP hükümeti gerekli denetimleri yapmak ve iş kazalarını önlemek yerine, işçilerin ölmesine "kader" deyip işin içinden sıyrılmakta, emekçileri inançlarıyla vurmaktadır.

AKP hükümeti uzun bir süredir kıdem tazminatını ortadan kaldırmaya,

taşeronluk sistemini yaygınlaştırmaya ve kölelik bürolarını yasalaştırmaya çalışıyor. Amaç, işgücünü çok daha ucuz hale getirmek ve patronları daha fazla büyütme. Peki, diğer düzen partileri ve toplumun tuzukuru kesimleri hiç bu sorunları dert edinip buna tepki gösteriyor ve buna karşı çıkıyorlar mı?

AKP, zaten yapması gereken bazı temel hizmetleri halkın başına kakarak oy topluyor. Özellikle dindar insanların duygularını sömürüyor, utanmadan kendini emekçi halktan göstermeye kalkıyor.

Kardeşler, artık bu oyunlara uyanalım!

Yaşadığımız koşullara isyan ettiğinizi biliyoruz. Her vesileyle hoşnutsuzluğunuzu ortaya koyuyorsunuz. Kahretmeler, savrulan küfürler hep bu hoşnutsuzluğun bir ifadesidir. Fakat hoşnutsuz olmak yetmez! Bilinçli, uyanık ve örgütlü olmalıyız.

Yaratılan yapay kutuplaşma tuzağına düşmeyelim! İnanıcı, dili, kılık kıyafeti ne olursa olsun biz işçi sınıfıyız; patronların sömürdüğü, ezdiği ve horladığı sınıfın parçalarıyız, kardeşiz. İşyerlerinde yan yana çalışıyor, birlikte yemek yiyor, birlikte sömürülüyor ve aynı yaşam koşullarını paylaşıyoruz.

O halde artık yeter diyelim!

Toplumdaki yapay kutuplaşmayı ortadan kaldıracak olanın işçilerin birliği olduğunu unutmayalım!

Düzen partilerinin yarattığı yapay kutuplaşmaları aşarak işçilerin birliği ve çıkarları temelinde bir araya gelelim! ■

MESS Dayatmaları ve Sendikal Kriz

Metal sektöründe 100 binin üzerinde işçiyi ilgilendiren MESS grup sözleşmesi görüşmeleri, yetkili üç sendikanın grev kararı almasıyla sonuçlanmıştı. Grev kararı alan sendikalar, işçilerin basıncıyla bazı eylemler yaptılar ve MESS'in dayatmalarını kabul etmeyeceklerini açıkladılar. Ancak her zaman olduğu gibi Türk Metal yönetimi, bir gece ansızın patronların dayattığı sözleşmeyi imzaladı. Bu sözleşme sonrasında Türk Metal'i eleştiren Birleşik Metal-İş de MESS'in dayattığı aynı sözleşmeyi imzaladı. Böylece sözleşme tekliflerinde %18-20 zam isteyen sendikalar, %7'lik zamma imza attılar. Birbirlerini işçilere ihanet etmekle suçlayan sendikalar, birbirinin aynısı sözleşmeleri kabul ettiler.

Özellikle Türk Metal'in tabanındaki işçiler, mücadele etme konusunda istekliydi. Yıllardır biriken sorunlarının çözümü için sendika bürokratlarına uyguladıkları basıncın grev kararı alınmasında etkili olduğunu bilen işçiler, bu kararın uygulanması için hazır olduklarını ilan etmişlerdi. Fakat MESS sözleşmesi işçilerin rızası alınmadan imzalandı. Metal işçileri örgütsüzlüğün verdiği güçsüzlükle ne yazık ki bu sonuca büyük bir tepki göstere-mediler. Ama bu tepkisizlik metal işçilerinin durumdan memnun oldukları anlamına gelmiyor. Tersine, işçiler arasında derin bir hoşnutsuzluk var. Ne var ki bu hoşnutsuzluk işçilerin inisiyatif almalarına, öne çıkmalarına ve sendikaların başına çöreklenen bürokratları kovmalarına dönüşebilmiş değil henüz.

Hangi sektörde olursa olsun işçiler bürokratların eline geçen sendikalara güvenmiyorlar. Çünkü çok uzun yıllardır sendikalar, işçilerin haklarına el koyan patronlar karşısında teslim olmuş haldeler. Sendikalar, yeni işçi kitlelerini örgütlemek ve patronların karşısına işçilerin örgütlü gücüyle dikilmek yerine, öylece beklemeyi ter-

cih ediyorlar. Bürokratların mücadele etmek gibi bir anlayışları yok, onlar patronlarla uzlaşma içinde kalarak koltuklarını korumaya çalışıyorlar. Fakat aslında bu tutum, eğik bir düzleme adım atmadır. Bir kere yokuş aşağı gidiş başladı mı bunu durdurmak kolay değildir. Nitekim koltuklarını korumaya odaklanan ve giderek işçilerden kopan, iyiden iyiye miskinleşen ve mecalsiz hale gelen sendikacılar, artık koruyacak bir koltuk bile bulamaz duruma gelmişlerdir. Zira sendikalar eridikçe erimiş ve toplu sözleşmeden yararlanan işçi sayısı 600 bine kadar inmiştir. İşte tüm bunlardan ötürü sendikal hareket derin bir krizin içinde debelenip duruyor.

Sendika yönetimleri, Türkiye'de sendikal hareketin derin bir krizde olduğunu peşpeşe itiraf ediyorlar. Sendikaların çok sayıda üye kaybettiğini ve güçsüz düştüğünü söylüyorlar. Hükümetin ve patronların saldırıları karşısında ellerinden bir şey gelmediği söylemine sığınıyorlar. İş-

Türk Metal'in tabanındaki işçiler, mücadele etme konusunda istekliydi. Yıllardır biriken sorunlarının çözümü için sendika bürokratlarına uyguladıkları basıncın grev kararı alınmasında etkili olduğunu bilen işçiler, bu kararın uygulanması için hazır olduklarını ilan etmişlerdi. Fakat MESS sözleşmesi işçilerin rızası alınmadan imzalandı.

çilerin ellerindeki en önemli silah olan grev hakkı mevcut sendikal anlayışın elinde oyuncağa dönmüş durumda. Tek Gıda-İş Çaykur işletmelerinde grev ilan etti ama işten atılmaktan korkan işçiler bu greve katılmadılar. THY işçilerinin grevi, hükümetin ve THY yönetiminin grev kırıcı tavrından dolayı güçlü başlayamadı. Hazırlıksız çıkılan greve diğer sendikalar da gerekli desteği vermediği için grev yalnız kaldı. Bu hazırlıksızlık ortamında AKP'nin, THY yönetiminin, patron medyasının ve polis zorbalığının tehditleri işçileri fazlasıyla belirlemiş oldu. Metal işçileri grev ilan eden ve keskin laflarla patronları tehdit eden sendikalarından umudu kestiler. Bu sefer de anlamlı bir kazanım elde edemedikleri için hüsrana uğadılar.

Oysa sendikaların bu durumu ne kadedir ne de aşılabilir bir durumdur. Sendikalar üzerlerine düşen görevleri yerine getirirlerse içinde buldukları krizi aşabilirler. Bunun için yapılması gereken şey, işçilerin sendikalarına sahip çıkmasını sağlamaktır. Öncelikle taban örgütlülüğünün güçlendirilmesi gerekiyor. İşçiler, sendikaların kendi örgütleri olduğunu hissetmelidir. Sendikalar işçilerin eğitimine önem vermelidir. Bilinçlenen işçiler, mücadelede daha etkin bir rol alacaktır. Kendi gücünün farkında olan ve moral bulan işçiler, sendikalarına da sahip çıkacaktır.

Mücadelenin kazanılması o mücadeleye girişmeden önce yapılan hazırlığa bağlıdır. İşçiler nasıl bir kavgaya giriştiklerini ve bunu hangi yöntemlerle yürütmele-ri gerektiğini bilirlerse, patronların her türlü saldırısını püskürtürler. Kendilerine ve sendikalarına güvenirlir. İşçilerin güvendiği ve sahip çıktığı bir sendika patronlar karşısında dik durur. Sendikal hareketin krizi patronlarla uzlaşmayla ve savunmada kalarak değil, işçileri mücadeleye katarak aşılr. ■

Grevci THY İşçileriyle Dayanışma Sürüyor

THY işçilerinin grevi devam ederken, dayanışma ziyaretleri de sürüyor. 26 Mayıs'ta ÜİD-DER, kitlesel bir katılımıyla grevci işçilere dayanışma ziyaretinde bulundu. ÜİD-DER kortejinde "İşçiler Boyun Eğmiyor Mücadele Ediyor, Yaşasın Sınıf Dayanışması" ve ÜİD-DER Kadın Komitesi'nin "Emekçi Kadınlar Mücadelede Önde" pankartları açıldı. Yürüyüşe geçen ÜİD-DER'li işçiler, sloganlar atarak THY yönetimini ve hükümeti protesto ettiler.

"THY İşçisi Yalnız Değildir", "Yaşasın Sınıf Dayanışması" sloganlarıyla grev alanına giren ÜİD-DER korteji, grevci işçiler tarafından sloganlarla karşılandı. Hava-İş ses aracından yapılan "hoş geldiniz ÜİD-DER'li sınıf dostlarımız hoş geldiniz" seslenişi, kitlenin "Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep Beraber Ya Hiç Bizim" sloganıyla karşılık buldu.

Grev alanında ilk olarak ÜİD-DER adına bir konuşma gerçekleştirildi. THY grevcilerini selamlayan temsilcimiz, grevin patron medyası ve hükümetin ortak çabalarıyla gizlenmeye, karalanmaya çalışıldığını, THY yönetiminin tehdit, yalan ve şantajlarla grevi kırmayı amaçladığını, havaalanının polis ablukasına altına alındığını vurguladı. Hamdi Topçu ve ekibinin yasaları açıkça ihlal ederek grev kırıcılığı yaptığını, dayanışma için gelen işçi örgütleriyle grevci işçileri karşı karşıya getirmeye çalıştığını ifade etti. Temsilcimiz, "bu baskıcı ve anti-demokratik yöntemler, THY yönetiminin amacına ulaşmasına yetmeyecektir! THY işçileri mücadeleyle elde ettiği haklarını patronlara teslim etmeyecek, sendikasına sahip çıkacaktır" dedi. THY'de yaşanan işten atmaların, sendikal saldırıların, tehditlerin, uzun iş saatleri ve sağlıksız çalışma koşullarının, taşeronlaştırmanın, meslek hastalıklarının ve iş kazalarının patronların emrindeki hükümetin işçilere yönelttiği saldırı dalgasının yalnızca bir parçası olduğunun altını çizdi. ÜİD-DER temsilcisi, THY işçilerinin yanında olduklarını dile getirerek konuşmasını

noktaladı.

ÜİD-DER Kadın Komitesi de bir konuşma yaptı ve ayrıca kadın işçilere karanfiller dağıttı. Hava-İş Genel Başkanı Atılay Ayçin ise, yaptığı konuşmada ÜİD-DER'e dayanışma ziyaretinden dolayı teşekkür etti. "ÜİD-DER'li değerli mücadele, yol arkadaşlarım. 360 gündür direnişimizi yalnız bırakmadınız. ÜİD-DER başından beri bizimle dayanışma içinde" diyen Ayçin, grevin tüm işçilerin grevi olduğunu belirtti. Konuşmaların ardından, ÜİD-DER Müzik Grubu bir müzik dinletisi verdi. THY işçileri için uyarladığı şarkılara da yer veren müzik grubuna, grevci işçiler hep birlikte eşlik ettiler. ÜİD-DER Müzik Grubu'nun ezgileri eşliğinde halaylar çekildi, oyunlar oynandı. Dayanışma ziyareti, atılan sloganlarla son buldu.

Sendikalardan ziyaret

2 Haziranda Sendikal Güç Birliği Platformu'na bağlı sendikalar, DİSK temsilcileri THY işçilerini ziyaret etti ve dayanışma desteğini sundu. ÜİD-DER bu ziyarette de THY işçilerini yalnız bırakmadı. Atatürk Havalimanı B Kapısı önünde bir araya gelen ziyaretçi işçiler, grev alanına kadar yürüdüler. Burada bir konuşma yapan

Hava-İş Genel Başkanı Atılay Ayçin, hükümetin ve THY yönetiminin tüm engellerine rağmen mücadeleyi bırakmayacaklarını belirterek şöyle dedi: "Son model teknolojik silahlar bile kararlı insanlar karşısında bir şey yapamaz. THY işçilerinin bu kararlı, onurlu mücadelesi bir kıvılcımı yakmıştır ve bu kıvılcımı alevlere dönüştürme görevi bizleri bekliyor." Sendika temsilcileri de birer konuşma yaparak THY grevcilerinin yanında olduklarını belirttiler. ■

Mersin Liman İşçileri İşbaşı Yaptı

Mersin Limanı'nda taşeronlaştırmaya ve hak gasplarına karşı iş durduran ve eylemler yapan işçilerden 34'ü 1 Martta işten atılmıştı. Liman işçileri, işten atılan 34 arkadaşlarına sahip çıkmak ve taşeronlaşmanın önüne geçmek için Nisan ayı başında 53 saatlik bir iş durdurma eylemi gerçekleştirmişlerdi. İşçilerin haklı direnişi sonucu MIP ile Liman-İş yönetimi arasında bir anlaşma sağlan-

mış ve direniş sona ermişti. Direnişten bir süre sonra 6 Uğur-San işçisi işbaşı yapmış, 28 işçi ise sendikada süreci takip etmeye başlamıştı.

2 Uğur-San işçisinin daha limanın ana sahası dışında işbaşı yapmasının ardından 11 Haziran itibariyle kademeli olarak 20 MIP işçisi limanda yeniden işbaşı yaptı. 2 işçi ise tazminatlarını alarak işbaşı yapmadılar. Kalan 4 MIP işçisinin durumunun ne olacağı ise belirsizliğini koruyor.

Limana dönen işçiler limanın ana sahası dışında işbaşı yaptırıldığı için terberg, operatörlük ve beden işçiliği olan asıl işlerini yapamıyorlar. Liman içindeki işçilerden yalıtılmaya çalışılan mücadeleci işçilerin kavgası devam ediyor. İşçiler, MIP patronunun saldırıları karşısında geri adım atmayacaklarını söylüyorlar. Durumu henüz netleşmeyen 4 işçi ile beraber işbaşı yapan işçilerin ana sahaya dönmeleri için mücadele veriliyor. Aksi halde verilen mücadelenin heba olacağını belirten işçiler, "Kavga Bitmedi, Daha Yeni Başlıyor" sloganının hakkını vereceklerini ve mücadeleyi sürdüreceklerini ifade ediyorlar. ■

DİSK ve KESK'ten Grev

KESK, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında yapılacak değişikliklerle sendikal özgürlüklerin daraltılmasına, iş ve ücret güvencesini adım adım ortadan kaldırmayı hedefleyen saldırılara karşı 5 Haziranda bir günlüğüne greve gideceğini duyurmuştu. Ancak KESK, Gezi Parkı ile başlayan ve tüm ülkeye yayılan gösterilere destek amacıyla grevini 36 saate çıkartarak 4 Haziranda başlattı. DİSK de Gezi Parkı eylemlerine destek vermek için 5 Haziranda greve gitme kararı aldı. Fakat grev, gerçekte temsili düzeyde kaldı.

KESK'in ülke çapında gerçekleştirdiği yürüyüş ve eylemlerde, AKP'nin baskıcı ve anti-demokratik uygulamaları protesto edildi. Kamu çalışanları, hükümete tepkilerini, taşıdıkları "Çapulcu Öğretmenler Yürüyor", "Çapulcu Sağlıkçılar Grevde" dövizleriyle dile getirdiler.

Grevin ikinci gününde İstanbul'da binlerce KESK üyesi Karaköy'de ve Unkapanı'nda oluşturdukları kortejlerle Taksim Meydanı'na yürüdü.

KESK üyeleri Ankara'da Numune Hastanesi'nden Kızılay Meydanı'na, Adana'da Tapu Kadastro binasından Uğur Mumcu Meydanı'na, Mersin'de Mersin Devlet Hastanesi'nden Cumhuriyet Meydanı'na kadar yaptıkları yürüyüşlerin ardından mitinglerini gerçekleştirdiler.

Miting alanında yapılan basın

açıklamalarında, AKP hükümetinin işçilerin ve kamu emekçilerinin haklarına saldırdığı, 657 sayılı yasa kapsamında getirilen düzenlemelerin kabul edilmez olduğu belirtildi. Açıklamada AKP'nin uyguladığı baskı ve dayatmaların halkta öfke patlamasına yol açtığı ifade edildi. KESK'in iş güvencesinden ödün vermeyeceği, sendikal hak ve özgürlüklerin daraltılmasına göz yummayacağı vurgulandı. ■

İşçi Eylemleri Sürüyor

DHL İşçileri

DHL işçisi işe iade davasını kazandı

DHL'de sendikalı olarak çalışmak isteyen ve "performans düşüklüğü" gerekçe gösterilerek işten atılan işçilerin direnişi 1 yılı geride bıraktı. Direnişi işçilerden Korcan Yılmaz'ın işe iade davası 11 Haziranda sonuçlandı. Mahkeme Korcan Yılmaz'ın sendikal nedenle işten atıldığına karar vererek, bir yıllık maaşı tutarında bir tazminat ve boşta geçen süre için ise 4 aylık maaş ödenmesini karara bağladı. İş Mahkemesi 18 Ocakta Yılmaz hakkında işe iade kararı vermiş, DHL yönetimi karara itiraz ederek dosyayı Yargıtay'a götürmüştü. Yargıtay'ın kararı ardından bir açıklama yapan TÜMTİS yönetimi, işten atılan 37 işçinin tamamının işe iade davalarını kazandığını hatırlattı.

Açıklamada şu hususlara yer verildi: "DHL işvereni, sendikal mücadelemizin önüne geçmek için bir taraftan işçileri zorla Hak-İş'e bağlı Öz Taşıma-İş'e üye yapmaya çalışıyor, bir taraftan da işçilerin direniş çadırlarını yıktırarak işçiler üzerinde her türlü baskıyı uyguluyor. Tam da böylesi bir süreçte mahkeme tarafından verilen bu karar, işçilerin mücadelesinde ne kadar haklı olduklarını bir kez daha göstermiş oldu. Bir yılı aşkın bir süredir devam eden sendikalaşma mücadelesinde işveren tarafından işten çıkarılan ve işe dönme mücadelesi yürüten üyelerimiz direnişlerinin 358. gününde kazandıkları hukuk zaferiyle daha da bilendiler."

Pakmaya işçilerinin direnişi sürüyor

Pakmaya'nın Kocaeli, Düzce ve İzmir'deki fabrikala-

rında çalışan işçiler, Tek Gıda-İş Sendikası'nda örgütlen- dikleri için işten atılmışlardı. Hakları için direnişe başlayan işçilerin mücadelesi sürüyor. Sendikalar ve demokratik kitle örgütleri işçileri ziyaret ederek yalnız bırakmıyorlar. HDK Kocaeli İl Meclisi 30 Mayıs'ta Pakmaya işçilerini zi- yaret etti ve destek verdi. Ziyarete şarkılar, türküler söy- lendi ve işçilerin yalnız olmadığı ifade edildi.

Mardin'de taşeron işçileri Genel-İş'te örgütlendiler

Mardin'in Kızıltepe İlçe Belediyesi'nde taşeron şir- ket bünyesinde çalışan işçiler, DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası'nda örgütlendiler. Genel-İş Kızıltepe Temsilcisi Şakir Şahin, 24 Mayıs'ta Kızıltepe Belediyesi bünyesinde taşeron şirket işçisi olarak çalışan bir grup işçinin sendi- kalı olduğunu duyurdu. Şahin, taşeron şirket işçisi olarak çalışan tüm işçilerin sendikal olması için çalışmalarının devam ettiğini belirtti. Şahin, "Asgari ücretle çalışan bir kişinin aldığı ücret ancak mutfak masrafını karşılayabilir. Bunun için tüm işçilerin sendikal haklarından sonuna ka- dar faydalanması gerekiyor. Hassas bir dönemden geçi- yoruz. Herkes üzerine düşen görevi yerine getirmelidir. Başlatılan demokratik çözüm sürecini destekliyoruz. De- mokratik çözüm süreci ile bölgede barış ve umut daha da anlam kazandı" diye konuştu.

Plasko direnişine uluslararası destek ziyareti

Kırklareli'ye bağlı Lüleburgaz'da sendikalaştıkları için işten atılan ve fabrika önünde direnişte olan Plasko Plas- tik fabrikası işçilerine dayanışma ziyaretleri sürüyor. 24 Mayıs'ta Brezilya Kimya İşçileri Sendikası Genel Başkanı ve yöneticileri direnişi işçileri ziyaret ettiler.

Petrol-İş Trakya Şube Başkanı Turgut Düşova, sürdür- dükleri direnişe verilen desteğin önemli olduğunu ifade etti. Verdikleri mücadelenin başarıya ulaşması için böy-

Pakmaya İşçileri

lesi ziyaretlerin devam etmesi gerektiğini belirtti. Direnişçi işçiler, Brezilya'dan kendilerine destek ziyaretine gelen sendika yöneticilerini "Yaşasın Sınıf Dayanışması" sloganıyla karşıladılar.

Petrol-İş Genel Eğitim ve Örgütlenme Sekreteri Nimetullah Sözen yaptığı konuşmada, işçilerin yaşadığı sorunların ve mücadelesinin dünyanın her yerinde aynı olduğunu belirtti. İşçilerin yasal ve anayasal hakkı olan sendikalaşma karşısında patronların işten atma saldırısı ile yasadışı davrandığını dile getiren Sözen, sendika olarak kararlı olduklarını vurguladı. Sözen, "Siz Petrol-İş'e güvenip üye oldunuz, biz Petrol-İş Sendikası olarak elimizden ne geliyorsa katkımızı sunmaya devam edeceğiz, bundan kimsenin şüphesi olmasın" dedi.

Brezilya Kimya İşçileri Sendikası Genel Başkanı Paulo Lage ise yaptığı konuşmada, Plasko işçilerinin verdiği mücadelenin önemli olduğunu, Kimya İşçileri Sendikası olarak işçileri desteklediklerini vurguladı. Lage, "Sizin yürüttüğünüz mücadele sadece bu bölgeye ve işyerine ait bir mücadele değil, sizin bu mücadelenizi sahipleniyoruz, bundan sonra bu mücadele bizim de mücadelemizdir" diye konuştu.

Kocaeli'de sağlık işçileri taleplerini kabul ettirdi

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde çalışan Devrimci Sağlık-İş üyesi sağlık işçileri, kendilerine zorla belirli süreli iş sözleşmesi ve yeni iş başvuru formu imzalatılmak istenmesine karşı 10 Haziranda iş bıraktılar. Eyleme üç vardiyada çalışan tüm sağlık işçilerinin yanı sıra doktorlar, tıp öğrencileri ve diğer sağlık çalışanları da katıldı. İşçilerin eylemi karşısında görüşme talep eden hastane yönetimi, görüşme sonunda işçilerin taleplerini kabul etti. İşçilerin imza altına alınan talepleri şunlar:

- Hastanede çalışan temizlik işçilerinin şirket değişimleri sırasında özlük hakları ve iş güvenceleri bakımından yasal olarak kazanılmış tüm hakları korunsun,
- Bu sözleşme öncesinde ve sonrasında devam eden mahkemelerde kazanılmış hakların çalışanlara tam olarak yansıtılması sağlansın,
- Şirket değişimleri sırasında yeni sözleşme yapılan şirketin işçiler aleyhine yapacağı her türlü hukuksuzluğa izin verilmesin ve üst işveren müdahil olsun,
- Hastane yönetimi, belirli süreli iş sözleşmesi ve yeni

iş başvuru formu imzalatılmaktan vazgeçsin,

- Hastane yönetimi tarafından zorla imzalatılan bu belgeler geri verilsin,
- Hastane yönetimi işçilerin ikametgâh, kimlik numarası gibi belgeleri işçi komitesinin onayı olmadan almasın.

Anadolu kentlerinde iş bırakma eylemleri

- Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Bayrambaşı (Sêdeqnê) beldesi Goma mezarı yakınlarında yapımı devam eden Silvan Barajı'nda çalışan işçiler, maaşlarının 4 aydır ödenmemesi ve 40 işçinin işten çıkartılmasına karşı 10 Haziranda iş durdurarak eylem yaptılar.
- Van'da taşeron şirkete bağlı olarak çalışan 150 inşaat işçisi, alacakları ödenmediği için 6 Haziranda bir binanın 6. katına çıkarak ücretlerinin ödenmesi için eylem yaptı, seslerini duyurmaya çalıştılar.
- Dersim'de FEDAŞ İl Müdürlüğü'ne bağlı AKSA isimli taşeron şirket, 1 Haziranda 27 işçiyi işten çıkarttı. 3 Haziranda FEDAŞ'ta çalışan 97 işçi, işten atılan 27 arkadaşlarının işlerine geri alınması için iş bıraktı. İşçilerin talebi kabul edildi.

- Çukurova Holding'e bağlı olan ve şirketin borçları nedeniyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredilen Show ve SKY Türk Tv'de çalışan 360 işçi, 5 aydır maaşları ödenmediği için 5 Haziranda iş bıraktılar. İşçiler kanalın Kemerburgaz'daki binasının önünde eylem yaptılar.
- Balıkesir'in Ayvalık Belediyesi'nde taşeron şirket işçisi olarak çalışan işçiler, 5 aydır maaşları ödenmediği için 31 Mayıs'ta yeniden iş bıraktılar.
- Adıyaman'da Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Adıyaman Belediyesi tarafından yapılan kapalı spor salonu ve yüzme havuzu inşaatında çalışan işçiler, 17 Mayıs'ta iş durdurdu. İnşaatın girişine, "Ödeme Yapılmadıkça Bu İnşaata Kimse Giremez" pankartı asan işçiler, "Dört Aydır Çocuklar Aç" yazılı dövizle seslerini duyurmaya çalıştılar.
- Şırnak'ın İdil ilçesinde yapımı devam eden Şırnak Havaalanı inşaatında çalışan işçiler, 3,5 aydır maaşları ödenmediği için 16 Mayıs'ta iş durdurdular.
- Denizli'deki Denizli Basma Fabrikası iflas ettiği gerekçesiyle işçileri işten çıkarmıştı. İşçiler, 20 yıldan fazla çalıştıkları halde alamadıkları tazminatları ve 10 aylık maaş alacakları için eylemlerini sürdürüyorlar. ■

Kapitalizm: Sömürü, İşsizlik

Ekonomik kriz, uygulanan kemer sıkma programları, devam eden kesintiler, artan işsizlik ve yoksulluk işçilerin yaşamını çekilmez kılıyor. İş kazaları adı altında işçiler toplu halde katlediliyorlar. Bu ay dünyanın birçok bölgesinde katliam gibi iş kazaları yaşandı. Ancak işçiler bu kazaların ardından sessiz sedasız evlerine dönmediler, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınması talebiyle mücadele ettiler. Türkiye’de olduğu gibi dünyanın birçok ülkesinde de iş cinayetlerine karşı işçiler seslerini yükseltiyorlar.

Çin’de tavuk çiftliğinde yangın: 120 işçi öldü

3 Haziran Pazartesi günü Çin’in kuzeydoğusunda bir tavuk çiftliğinde çıkan yangında 120 işçi hayatını kaybetti, 54 işçi yaralandı. Yalnızca birkaç dakika içinde tüm bina alevlerle kaplandı. Her işyeri yangınında ortaya çıktığı üzere, yine sadece bir çıkış kapısı açıktı. İşçiler yine kapana kısılmışçasına çaresizce can verdiler. Diğer çıkış kapılarının kilitli olmasının nedeni işçilerin tuvalete gitmesini engellemektir. Patronların nezdinde insani bir ihtiyacın karşılanması bile suç!

Yangından kaçabilen bir işçi, çalıştığı bölümdaki acil çıkış kapısının kilitli olduğunu ve bir çıkış kapısı ararken işçilerin can havliyle birbirini ezdiğini söylüyor: “Yere düştüm ve yalnızca umutsuzca ileriye doğru süründüm. Kurtulacağımı düşünmüyordum.” Binanın karmaşık yapısı, dar koridorları ve kapıların kilitli olması içerdeki işçilerin kurtarılmasını da oldukça zorlaştırdı.

Yangının ardından yüzlerce işçi fabrika önünde protesto gösterisi yaptı. Kurbanların aileleri polislerin etkin bir kurtarma çabası içine girmediğini, ölenlerin kimliklerini teşhis etmek için alana girişe saatlerce engel olduğunu söylediler.

İşyerinde toplam 1200 işçi çalışıyordu ve yılda 67 bin ton tavuk üretiliyordu. Patronlar kârlarını arttırmak için büyük çaba sarf ederlerken işçilerin sağlığı ve güvenliği söz konusu olduğunda büyük bir vurdumduymazlık gösteriyorlar. Devlet denetlemiyor, ceza

kesmiyor, yargı kurumları önlem almayan patronu yargılamıyor. İşçilerin canının ucuz olmaması için hep birlikte, her ülkede iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması için örgütlü mücadeleyi yükseltmeliyiz.

Endonezya ve Kongo’da maden çöktü, onlarca işçi öldü

14 Mayıs’ta Endonezya’daki Freeport madeninin çökmesinin ardından 38 madenci hayatını kaybetti. Kaza tünel tavanının çökmesi sonucunda gerçekleşti. Arama kurtarma çalışmaları, kayaların kayması nedeniyle kısa sürdü. 15 Mayıs’ta 1000 maden işçisi, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınması talebiyle protesto gösterisi düzenledi.

16 Mayıs Perşembe günü ise Kongo’nun Rubaye köyü yakınlarındaki madende göçük meydana geldi. 20 işçinin cesedine ulaşılabilirdi. Bu madenden cep telefonları gibi elektronik aletlerde kullanılan kalay ve koltan gibi maddeler çıkartılıyordu. Kongo’da yüz binlerce işçi, hızla yükselen yoksulluk nedeniyle, silahlı çetelerin yönettiği, küçük, düzensiz ve iş güvenliği önlemlerinin alınmadığı bu madenlerde çalışmak zorunda kalıyorlar.

Mısır Havayolları’nda grev

Kahire’de Mısır Havayolları’nda bagaj sevkiyatında çalışan bir işçinin iş kazası sonucu ölmesinin ardından, havacılık işçileri iş güvenliği önlemlerinin alınması talebiyle 19 Mayıs’ta greve çıktılar. Bagaj boşaltma işinde çalışan işçi, taşıyıcı kemerin kafasına düşmesi sonucu hayatını kaybetmişti. Havaalanında çalışan işçiler, iş güven-

Yoksulluk, İş Cinayetleri!

liği önlemlerinin alınmamasına ve ambulansın olay yerine gelmesinin bir saatten fazla sürmesine öfkeli. Soruşturma açılmasının ardından grev sona erdi.

Bangladeşli işçilere ateş açıldı

Bangladeş'te Rana Plaza binasının çökmesinin ardından yaralanan işçiler, tedavilerinin yapılması, yakınlarını kaybeden işçiler de sorumluların cezalandırılması ve tazminatlarının ödenmesi talebiyle 5 Haziranda protesto gösterisi düzenlediler. Polis, acılı ailelerin taleplerini ifade etmesine izin vermedi. Üç saat boyunca yolu trafiğe kapatan işçileri ve ailelerini dağıtmak için onlara saldırdı. Plaza binasından sağ kurtulan ve protestolara katılan bir işçi, "biz herhangi bir şiddet olayına karışmadık. Ama polis, etrafa zarar verdiğimiz gerekçesiyle bize ateş açtı ve göz yaşartıcı gaz kullandı" dedi. 50 işçi polisin saldırısıyla yaralandı.

Rana Plaza binasının çökmesinin ardından 1130 işçi hayatını kaybetmiş ve binlerce işçi yaralanmıştı. İşçiler, hükümetin ve Bangladeş Tekstil Üreticileri ve İhracatçıları Birliği'nin verdikleri sözleri tutmasını istedikleri ve haklarını alıncaya kadar protesto gösterisi düzenlemeye devam edeceklerini duyurdular.

İngiltere'de kamu işçilerinin grevi

3 Haziranda İş ve Emeklilik Kurumu ile Gümrük ve Gelirler Kurumlarında çalışan 135 bin kamu işçisi ücret kesintilerine karşı ortak bir protesto gösterisi düzenledi. PCS sendikası 3 aydır ücretlerin düşürülmesine, emeklilik haklarından kesinti yapılmasına, çalışma koşullarının kötüleşmesine karşı 250 bin kamu işçisini kapsayan bir kampanya yürütüyordu. Grev, bu kampanyanın bir parçası olarak gerçekleşti.

PSA Aulnay grevi kazanımla sona erdi

Fransa'da, PSA Aulnay otomobil fabrikasında dört aydır devam eden

grev, 17 Mayıs'ta sona erdi. Grev, PSA yönetiminin Paris yakınlarındaki Aulnay fabrikasını 2014 yılında kapatma kararı alması üzerine başlamıştı. Grevi sona erdiren işçiler fabrikanın kapatılma planını engelleyemeler de çeşitli taleplerini kabul ettirerek kısmi bir kazanım elde ettiler. Yapılan açıklamada, "17 Mayıs'ta imzalanan sözleşme, grevin militanlarına karşı tüm yaptırımları ortadan kaldırdı: Hükümetin yasaya geçirmeyi reddettiği sosyal affı, bizler mücadelemizle pratikte kazandık! Sınırlı da olsa bu kazanım bile grevimizin başını dik tutmayı sağladı ve geleceğe yönelik kararlılığımızı korudu. Greve son vermeyi öngören sözleşme, mücadelemizin sona erdiği anlamına gelmiyor. Tam aksine, bu ilk raunttu. 2014'e kadar pek çok yeni gelişme yaşanabilir" denildi. Ayrıca Sony fabrikasının satılmasını protesto eden 300 işçi, daha iyi tazminat ödenmesi talebiyle 5 Haziranda üretimi durdurdular. İşçilerin mücadelesi sürüyor.

İtalya ve Yunanistan'da protestolar

İtalya'da sendikalar, yeni hükümete kemer sıkma politikalarını bir kenara bırakması ve işsizlere iş yaratması için çağrıda bulundu. 18 Mayıs Cumartesi günü 100 bin işçi İtalya'nın başkenti Roma'da yürüdü. Ellerinde kırmızı bayrakları ve pankartları ile yürüyen eylemciler, artık sabırlarının kalmadığını ifade ettiler. İtalya'da işsizlik %11,5 oranına yükselirken, 25 yaş altı gençler arasında bu oran %38'e çıkmış durumda.

Yunanistan'da ise işçi sınıfının haklarına saldırılar sürüyor. Hükümet işçilerin greve çıkmasını engellemek için olağanüstü hal kanunlarından, grev yasaklarından medet umuyor ama umduğunu bulamıyor. 17 Mayıs'ta on binlerce eğitim emekçisi işten atılma ve tutuklanma tehdidine karşı greve çıktı. Kamu çalışanları da öğretmenlere destek vermek için Atina Üniversitesi önünde "demokrasiden elini çek!", "yasağa ve teröre hayır!" diyerek toplandılar. 1 Haziranda da bir araya gelen öğretmenler, deniz ve ulaşım çalışanları ile sendikali işçiler, grev yasakları kanunu iptal edilinceye kadar eylemlerine devam edeceklerini açıkladılar.

Sağlık işçileri de 7 Haziranda parlamento binası önünde kamu harcamalarında kesintiye gidilmesini protesto ettiler. İşçiler kesintilerin Yunan sağlık sisteminin çökmesine neden olduğunu, ücret ve personel kesintilerinin iş yükünü arttırdığını, işlerini yapamaz hale geldiklerini belirtiyorlar. Yunanistan'da yasağa ve engellemelere rağmen işçilerin mücadelesi sürüyor. ■

Ev-Atölyelerin Kadın İşçileri

Havaların ısınmasıyla birlikte kapı önlerinde görmeye başladık onları. Kimi zaman şenşakrak konuşmaların, gülüşmelerin eşlik ettiği bir telaş içindeler, kimi zamansa işe gömülmüş bir sessizlikte... Onlara sorsanız “ev kadınıyız” diyorlar. Yaptıkları işe ise “eve küçük bir katkı” gözüyle bakıyorlar. Oysa kapitalist üretimin görünmeyen işçileridir onlar. Fabrikalarda, atölyelerde düzenli ve sigortalı işçi çalıştırmaktansa, güvencesiz ve çok düşük maliyetle işlerini yaptırmak isteyen patronların işgücü kaynağıdır. Prestijli markalardan tutun da adını bilmediğimiz markalara kadar pek çok işte onların emeği vardır.

UID-DER Kadın Komitesi olarak kapısını çaldığımız kadınlar istekle anlattılar kendilerini. Elbiselere boncuk işleyen de vardı içlerinde, çorap paketleyen de, elektrik aksamalarının montajını yapan da. Yaptıkları işler farklıydı ama sorunları ortaktı.

İlk olarak Ayfer’in kapısını çalıyoruz. Ayfer’in iki küçük çocuğu var. Eşi fabrika işçisi. “Eve katkı olsun diye başladım bu işe” diyor. Abiye elbiselerin üzerine boncuk işliyor. “Zahmetli değil mi? Ne kadar zamanda yapıyorsun bir elbiseyi” diye sordüğümüzde, bir elbiseyi ancak bir günde işleyebildiğini söylüyor. Bu kadar emeğin karşılığında ne kadar aldığını soruyoruz. Cevabı, elbise başına 2 lira oluyor. Hatta yaptığı iş beğenilmezse fiyat yarı yarıya düşüyormuş. Bu elbiselerin satıldığı yeri bilmediğini ve tesadüfen fiyatını nasıl öğrendiğini anlatıyor. Ayfer işleri doğrudan fabrikadan değil de “aracı” dediği bir kadın üzerinden alıyormuş. Bu kadın aslında onlarla aynı mahallede yaşayan ama zamanla bir nevi taşeron gibi çalışmaya başlayan birisi. Aracı kadın verdiği elbiselerin adedini ka-

rıştırınca “Bu elbiseler ne kadar biliyor musun? Bir tanesi kaybolursa 150 avroyu ödersin” demiş. Böylece Ayfer göznuru döktüğü elbiselerin yanına dahi yaklaşamayacağını öğrenmiş!

Evinde çorap paketleme işi yapan Emine ise ayda ortalama 600 lira kazandığını söylüyor. Asgari ücretin altında güvencesiz çalışan Emine, bu işi iki çocuğuyla beraber yapıyor. Elektrik aksamalarının montajını yapan Hatice ise 1000 adet iş için 15 lira para alıyor. Bu işten aylık ortalama kazancı ise 150 lira. Hatice bütün gün sadece yemek ve temizlik için işinin başından kalkıyor, yani günde 8 saatten fazla çalışıyor. İşin ağırlığından belini incitince ara vermiş bir süre. Daha iyi bir ücret alamamalarının nedenini şöyle açıklıyor: “Ben kabul etmesem başkası alacak. Bir araya gelmemiz çok zor. Ben tek başıma ne yapabilirim ki?”

Ayfer, Emine, Hatice tıpkı bu şekilde çalışan bütün kadınlar gibi bu işi eve bir katkı olsun diye yaptıklarını anlatıyorlar. “Sigortalı bir işte çalışsanız daha iyi değil mi?” diye sorduğumuzda, kimisi küçük çocuklarını var diyor, kimisi eşinin evin dışında çalışmasına izin vermediğini anlatıyor. Meselâ Ayfer “küçük çocuklarım var, onlara kim bakacak? Kreşe versen zaten alacağım maaşı oraya vermek zorunda kalacağım” diyor. Bütün emekçi kadınların ortak sorunu da bu değil mi zaten? Her işyerine ücretsiz kreş talebimizi anlattığımızda “keşke olsa, o zaman benim gibi pek çok kadın çalışabilir” sözleri dökülüyor ağızlarından.

Bütün gün evin içinde olmalarına rağmen çocuklarına istedikleri gibi zaman ayıramadıklarını söylüyorlar. Sosyal hayatları yok. Ev işi ve yaptıkları iş arasında bitmek bilmeyen bir döngü içindeler. Pek çoğu imece usulü çalışarak diğer kadın arkadaşlarıyla dayanıştığı halde örgütlenme fikrine uzaklar. Bu nedenle de çok düşük ücret alıyorlar, aldıklarını da düzenli alamıyorlar. İşin devamı garanti değil, işverenin hiçbir yükümlülüğü

Sosyal hayatları yok. Ev işi ve yaptıkları iş arasında bitmek bilmeyen bir döngü içindeler. Pek çoğu imece usulü çalışarak diğer kadın arkadaşlarıyla dayanıştığı halde örgütlenme fikrine uzaklar. Bu nedenle de çok düşük ücret alıyorlar, aldıklarını da düzenli alamıyorlar.

yok. Mallar “aracılar” üzerinden geldiği için çoğu, işlerin hangi işyerinde üretildiğini bile bilmiyor. Yaptıkları iş nedeniyle meslek hastalıklarına yakalanma riski var, ama farkında değiller. Yasalar evde iş yapan kadınları işçi olarak görmüyor; bu nedenle meslek hastalığına yakalandıklarında yasal yollardan haklarını aramaları çok zor.

Evde çalışan kadınların bir kısmı uzun bir süredir örgütlenmeye çalışıyor. Ev İşçileri Dayanışma Sendikası (Evid-Sen) ve Ev Eksenli Çalışanlar Sendikası (Ev-Ek-Sen) bu çabanın ifadesi. Her iki sendika da evlerde çalışan kadınların işçi olarak tanınmasını ve işçilikten doğan bütün hakların ev kadını işçilere de tanınmasını talep ediyor. Ancak bütün bu taleplerden önce örgütlenme hakkını elde etme mücadelesi veriliyor. Çünkü ev kadınları işçi sayılmadığı için sendika hakkında kapatma davası açılmış durumda. Yasalar işçilerin örgütlenmesini istemeyen patronların yasaları olunca, durum bu oluyor.

Ayferler, Emineler, Haticeler işçi sınıfının bir parçasıdır. Güvencesiz çalışma, kreş sorunu, çalışma koşulları, düşük ücretler, emeklilik sorunu gibi yaşadıkları pek çok sorun işçi sınıfının sorunudur. İşçi sınıfının kadınlarına düşen de bu sorunların çözümü için mücadeleye katılmaktır. ■

Kararlı Duruşumuz Sonucunu Verdi

■ Hacettepe Hastanesi'nden bir işçi

Çalıştığım hastanenin servisinde arkadaşlarla ortak bir karar almıştık, kendi işimiz olmayan hasta alt bakımını yapmayacaktık. Bu karar iş yükümüzü azaltmış olsa da hastane içinde çok büyük bir yankı uyandırmıştı. Bizi bu karardan döndürmek için ellerinden geleni yapacaklarını ve dikkatli olmamız gerektiğini anlamıştık.

Aldığımız karardan döndürmek için inanılmaz bir baskı ve tehdit uygulanıyordu. Hatta işten çıkartılacağımızı söyleyenler bile vardı. Bu karar hastanenin geneline yayılırsa yönetimin çok az parayla eğitim ve nitelik gerektiren birçok işi taşeronla yaptırma politikası iflas edecekti. Gözdağı vermek için sendika işyeri temsilcimiz F. G. işten çıkartıldı. Bunun üzerine acilen sendikada toplandık, karar aldık. İş bırakılacak ve F işe alınana kadar çadır kurulacaktı. Ben de dâhil o gün bizim serviste hasta alt bakımı yapmayanların işten çıkartılacağına kesin gözüyle bakılıyordu.

Tüm vardiyaları gezdik, arkadaşlarımızla sohbet ettik. Öğle vakti yemekhanede işçilere eylem için çağrı yaptık. Daha hastanenin kapısından girerken dışarıda temizlik yapan işçiler bizi can-ı gönülden karşıladılar. Eylem günü sendika önlüklerimizi giydik. Gecedan çıkan ve sabah vardiyasına gelen arkadaşlar alanı doldurdular. Eyleme hasta yakınları da destek verdi. Kritik servislerdeki işçilerin neredeyse hepsi alandaydı ve hastane yönetimi eylem komitesinden görüşme talep etmişti. Çünkü hastanenin bir kısmı felç olmuş, sloganlar ve ıslıklar hastane yönetimini tedirgin etmişti.

UID-DER'li bir işçi arkadaşım da işçilerin isteği üzerine eylem komitesinde yer almış ve o komite yönetimle görüşmek için alandan ayrılmıştı. İşçiler kapıdan eylem komitesinin çıktığını gördüler, F gülümsüyordu. İşçi arkadaşlarım büyük bir sevinçle komitedeki arkadaşların etrafını sarmıştı. F işe geri alınmıştı ve diğer taleplerimiz de kabul edilmişti. Verdiğimiz mücadelenin haklı sevincini yaşayarak F'ye sıkıca sarılıp onu kutladım. Eylemimiz kazanımla sona erdi ama saldırıların devam edeceğini ve saldırılara dur demek için örgütlenmekten başka seçeneğimizin olmadığını bütün işçilerin bilmesi gerekiyor. ■

“Kaç Yaptın Bugün?”

■ Tuzla'dan bir kadın işçi

Çalıştığım fabrikada vardiya giriş ve çıkışlarında selamlaştıktan sonra değişmeyen bir soru var: “Kaç yaptın bugün?” Sorudan da anlaşıldığı üzere her gün fabrikada bizden istenen üretim sayısı var. Yöneticilerin, “günde 400 montaj yapmak zorundasın ve yapabilirsin” diye başlayan ve bizden gelen hiçbir itirazı kabul etmedikleri ve çıkartmamızı istedikleri sayılar. Bizler neden o sayının çıkmadığını, neden çıkamayacağımızı dillendirdiğimizde ise tamamen matematiksel bir bilmecenin içine düşüyoruz. Makine şu dakikada döner, sen şu dakikada şu kadar parçayı buraya koyarsın, şu dakikada şu kadar malzeme getirirsin, şuradan şuraya gitmen şu kadar dakika vs. vs... Hepimiz “ben neymişim yahu?” diyoruz tabii. Aynı bir makine gibi işlev biçiliyor bize de.

Hatta bir kadın arkadaşına eve her gittiğinde eşi, “kaç yaptın bugün?” diye soruyormuş. Kadın arkadaş anlatınca “ciddi misin?” diye sordum. O da “Ama ben çok kafaya takıyorum. Üretim sorumlusu her gün gelip bağırıyor. Eve gidince çok gergin oluyorum. Eşim sorunca ona da anlatıyorum her gün olanları. O da işyerinde yaşadıklarımı bildiği için soruyor” dedi. Bir de gülere ekledi: “Eşim bazen ‘az yapmışsın bugün. Normalde şu kadar yapman gerekiyordu. Makine şu kadar dakikada dönmüyor mu? Neden bu kadar az?’ diye de hesap soruyor. İşyeri bitti evde de hesap veriyorum.”

Makinenin hızında, onunla aynı dakikada aynı işi yapmamızı istiyorlar. Tüm bunlara işten atılma korkusu eklenince, istenilen sayıların peşinden koşup duruyoruz. Ağlamalar, sinir krizleri... Sayının çıkmadığı bir gün, üretim sorumlusu hızla bölüme geldi. Benim önümdeki makinede çalışan kıza demediğini bırakmadı. “Bu sayılar ne? Seni burada tuttuğuma pişman etme beni. Hepiniz sahtekârsınız. Bu sayılara göre bütün gün 2 saat boş oturmuşsun demektir...” Abartısız 45 dakika boyunca aralıksız bir şekilde konuştu. Kız hiçbir şey diyemeden işini yapmaya çalıştı. Ama üretim sorumlusu kararlıydı, kızın canını yakmadan gitmeyecekti. Hakaretler biraz daha dozunu arttırmaya başladı. Kız hüngür hüngür ağladıktan sonra üretim sorumlusu arkasını döndü ve gitti.

Oysa hepimiz yan yana durmayı becerbilsek, birbirimize kızmadan, darılmadan dursak yan yana, bu yaşananlar olmayacak. Kendimize ve yanımızdaki işçi arkadaşlarımıza güvenmeliyiz. “Bu kadar sayı çıkıyor, gel yapabiliyorsan sen yap. Burası benim ekmek tekmem, kimse de beni bu yüzden işten çıkaramaz” diyebilmenin yolu işyerinde bir bütün olarak hareket etmekten geçiyor. ■

Fabrikada Kullanılan Kimyasal Maddelerin Etkileri

■ Gebze'den bir metal işçisi

Çalıştığım fabrikanın kalıphane bölümünde, metal ve çeliklerin CNC makineleri ile işlenmesinde kullanılan kızak ve bor yağları son derece kalitesiz. Bu yağların bize çeşitli zararları dokunuyor. Bölüme adımımızı atar atmaz çok ağır bir koku ile baş başa kalıyoruz. Bu kimyasal koku kısa bir zaman sonra baş ağrısına neden oluyor, bedenimizi uyuşturmaya başlıyor.

Bu yağların vücudumuza temas etmesiyle vücudumuzda kaşıntı ve kızarıklık oluşuyor. Cildimiz kabarıyor, kızarıyor, durmadan kaşınıyor ve bu durum bizi çok kötü etkiliyor. Elimize bulaşan bu maddeleri temizleyecek doğru düzgün bir ortam da yok. Fabrikada kullanılan bir lavabo var ama suları doğru düzgün akmıyor. Su, tesisat yapılmadığından tekrar içeriye akıyor. Bu lavabo denen ama aslında başka her şey olan yere yönetim bir kâğıt asmış. Bu kâğıtta ellerin nasıl yıkanması gerektiği anlatılıyor bize. Bizimle dalga geçer gibi çok güzel anlatmışlar ellerimizi nasıl yıkamamız gerektiğini. Ama gel gör ki bunu uygulamak mümkün değil. Çünkü ellerin yıkanması için düzgün bir sabun kullanılması gerekir. Fakat patron kendi kârından başka bir şey düşünmediği için sabunun en adisinden alıyor. Temizleyemediğimiz ıslanmış ellerin kurutulması için ne bir peçete ne de buna benzer bir şey var. Ellerimiz vıcık vıcık oluyor. İşçilerin sağlığının korunması için bunları görmesi gereken bir iş güvenliği uzmanı var ama ne fayda? O da işverenin yalakaşı, bizim çıkarımızı koruyacağına, kendi menfaatini koruyor.

Biz fabrikada böyle bir ortamda çalışırken patron kâr etmeyi sürdürüyor. Üstelik patron ne kadar çok kazanırsa, biz işçiler de o kadar kaybediyoruz. Patronlar bizleri düşünmediği ve düşünmeyeceği için biz işçiler kendimizi düşünmeye başlamalıyız. Çünkü bunu yapmadıkça, birleşip harekete geçmedikçe bu sorunlarla yaşamaya devam edeceğiz. ■

“Ben Patronlarda Allah Korkusu Olduğuna İnanmıyorum!”

■ Kıraca'tan bir kadın işçi

Havaların ısınmasıyla birlikte fabrikalarda çalışmak tam bir işkenceye döndü. Dışarıdaki 30 derece sıcaklık kimi fabrikalarda 40-50 derece olarak hissediliyor. Çalıştığım fabrikada sıcaklık 50 dereceye çıkıyor. Fabrikada klima sistemi var ve açıldığında ortamı gayet iyi serinletiyor. Patron tatile gittiği için ustalar klimaları açıyorlar. İşçiler serin bir ortamda çalışıyor. Geçen gün işçi arkadaşlar kendi aralarında havanın çok sıcak olduğunu, nefes alamadıklarını konuşuyorlardı. Ben de koca koca klimalar var, niye açılmıyor diye sordum. Bir kadın işçi “patron açtırmıyor. Allahtan burada yok da ustalar açtılar, serin serin çalışıyoruz. Kendi klimalı odadan çıkıp geliyor, buradaki sıcaklığı anlamıyor. Çok sıcak çalışmıyoruz dediğimizde de bize verdiği cevap ‘ben burayı nasıl kurdum biliyor musunuz? Güneşin altında tarlada çalıştım. Bu sıcakta ne var, bir şey olmaz çalışın’ diyor” diyerek durumu özetledi. Ben de “iyi de bu klimaları süs diye mi takmışlar” dedim. Bir işçi arkadaşım “maalesef öyle, sanki bana sormuş güneşin altında sıcakta çalışırken, bana ne, o zamanla şimdiki zamanı niye bir tutuyor. Yazın arkadaşlarımız sıcaktan bayılıyor. Yardım ettiğimizde kızıyorlar, ‘bayılanı atın çuvalın üstüne, geçin işinizin başına’ diyorlar. Ben nasıl çalışayım yanımdaki arkadaşımı öyle bırakıp” dedi. Söze başka bir işçi arkadaşım girdi ve “ben patronlarda Allah korkusu olduğuna inanmıyorum, insanda vicdan olur, onlarda bu yok işte” dedi.

Ben de arkadaşlarıma hak veriyorum. Gerçekten fabrikanın içi cehennem gibi. Patronlar bizi robot gibi görüyorlar. İşlerini yaptığın sürece sorun yok, ama küçük bir sorun olduğunda sen patronunun gözünde tamirlik makineye benziyorsun. Tamir olanı çalıştırıyor, tamir olamayanı kapının önüne koyuyor. Biz işçiler aslında bu kötü çalışma koşullarından hoşnutsuzuz, kendi aramızda öfkemizi kusuyoruz. Keşke bu öfkemizi birlikte tek ses olarak patronların suratına haykırırsak! Gücümüzün bir farkına varabilesek, patronlara kök söktürürüz, yeter ki öfkemizi dışa vuralım. Birbirimizden güç alalım. ■

Adıyaman'da Dizginsiz Sömürü

■ Adıyaman'dan bir tekstil işçisi

Merhaba arkadaşlar. Ben Adıyaman'da bir tekstil fabrikasında çalışıyorum. Burada çok zor şartlar altında çalışmak zorunda kalıyoruz. Düşük maaşlarla çok uzun süre çalışıyoruz. Burada yaşı küçük çocukları köylerden getirip çok düşük maaşla çalıştırıyorlar. Maaşlar bankaya asgari ücret olarak yatırılıyor fakat işveren veya muhasebeci kendileri atm'lerden alıp işçilere daha düşük yani 500 ile 650 lira arasında elden ödemeyi yapıyorlar.

Bu fabrikada 600'den fazla işçi çalışıyor. Günlük çalışma süresi 10 saat iken bizleri zorunlu olarak yani ge-

nel mesai adı altında fazla mesai yapmak zorunda bırakıyorlar. Yani toplamda günlük çalışma süremiz 15 saati buluyor. Üstelik fazla mesainin saati sadece 1 TL; yani fazladan 5 saat çalışıyorsunuz ve aldığınız mesai ücreti 5 TL. İtiraz ettiğinizde veya zam istediğinizde hemen kendinizi kapının önünde buluyorsunuz.

Buradaki işçilerin çoğu sigortasız çalıştırıldığı için hiçbir şekilde haklarını arama gibi bir şansları da olmuyor. İtirazınız olduğu takdirde işverenin veya ustanın alışılmış sözleri, “sizleri köylerden getiriyoruz, yol masrafınızı ve yemek masrafınızı bizler karşılıyoruz, sizleri erken yaşta evlenmekten ve çoban olmaktan kurtarıyoruz” şeklinde oluyor. ■

Bir İşçi İşten En İyi Nasıl Çıkartılır?

■ Levent'ten bir işçi

Ben hizmet sektöründe çalışan bir işçiyim. Türkiye genelinde yaklaşık 5 bin personeli olan bir insan kaynakları firmasında çalışan bir arkadaşım var. Anlattıkları yabancıyı olmadığım şeyler, ama yine de dehşete düştüm. Kısa bir süre önce işten çıkartmalar ile ilgili toplantı olacağı söylenmiş. Şimdi sözü arkadaşşıma bırakıyorum:

Birkaç hafta önce personelden sorumlu bir çalışan, kendilerine bağlı ama başka şirkette, yani sahada çalışan bir işçiyi, hiçbir neden göstermeden “artık işe gelmene gerek yok, iş sözleşmeni feshediyoruz” diyerek işten çıkardı. Bunun üzerine işçi “yıllardır çalıştığım yerden telefon ile aranıp ‘işe gelme’ denmesi nasıl bir iştir?” dedi ve hakkını aramaya başladı. Bu konu genel müdürlerle, üst düzey yöneticilere kadar ulaşınca acil toplantı kararı alındı. Toplantının konusu şuydu: “Bir işçi işten en iyi nasıl çıkartılır?” Yaklaşık 4 saat süren bu toplantıda, “bu kadar da olmaz” dedirten cümleler duymaya başladım:

“İşçi haklı bile olsa onları rahatlıkla işten çıkartabilirsiniz, yeter ki ona nasıl davranacağınızı ve onu işten nasıl çıkaracağınızı iyi bilin. İşçiye yumuşak davranacaksınız, onlar cahiller. Kimi köyden gelmiş, kimi ailesinin akrabasının yanında... Çalışmaya mecburlar. Çünkü paraya muhtaçlar. Çıkarırken işinizi zorlaştırmasın diye yumuşak laflarla kandırmaya çalışın, uyanmasın. Diyelim ki işçiyi işten çıkardınız ve ona tazminat ödemek zorundasınız. İşin tekniğini iyi bilerseniz 5 bin lira ödemeniz gereken bir işçiye, onun zaafalarını kullanarak 500 lira bile verip gönderebilirsiniz. Meselâ bir işçi var ve bu işçiyle çalışmak istemiyorsunuz. Sıkın elini, teşekkür edin gönderin. Yoksa sorun çıkartırlar. Onlar çete gibidir. Gelir dağıtırlar şirketi, size-bize zarar verirler. Sakın bu insanları kışkırtmayın. Hele doğudan geldiyse, hele biraz asiye korkun, onlardan her şey beklenir. Ama en önemlisi **işçiler koyunlara benzer**. Bir koyunu en iyi nerede kesersin? Mezbahada, yani kendi yerinde! Siz de işçileri öyle düşüneceksiniz; koyun gibi. Onlara öyle telefon etmeyeceksiniz ya da sahada yanlarına gidip ‘artık gelmene gerek yok işten çıkarıldın’ demeyeceksiniz. Onları şirkete getireceksiniz yani mezbahasına! Yoksa işçi bulunduğu yerde tabii ki ayaklanır. Siz onu buraya getirin, biz o işçiyi kandırmasını biliriz. Bir bakmışsınız o işçi güle eğlene istifa dilekçesini imzalamış. Siz yeter ki işin o kısmını bize bırakın, yeter ki onları bir şekilde kandırıp şirkete getirin, burada kesme işini biz yaparız.”

Bu konuşma bu şekilde epeyce sürdü ama bu kadarı bile insanın kanını dondurmaya, öfkelenmeye yeter. Patronlar ve onların temsilcileri biz işçileri birer hayvan gibi görüyorlar. İşleri olduğu vakit bizlerden her türlü biçimde faydalanıyorlar. İşlerine gelmediğinde ise kurbanlık bir koyundan farksız oluyoruz onlar için. Canlarının istediği zaman ve istediği gibi kapının önüne koyabiliyorlar. Eğer örgütlü değilsek, çalıştığımız yerlerde işçi arkadaşlarımızla birlikte hareket edemiyorsak, maalesef patronların bu iğrenç oyunlarına kanabiliyor veya hakkımızı savunamıyoruz.

Biz işçilere reva görülen tüm bu haksızlıklara ve insanlık dışı uygulamalara karşı artık sesimizi çıkarmanın vakti gelmedi mi? Dağınık koyun sürüsü değil, örgütlü işçiler olduğumuzu patronların yüzüne bir tokat gibi çarpalım. Çünkü birleşen işçiler asla yenilmezler. ■

Kaybolan Parmaklarımızın Hesabını Sormayacak mıyız?

■ Aydınli'dan genç bir işçi

Ben 16 yaşında bir metal işçisiyim. 7 aydır Banyo ve mutfaklarda kullanılan metal aksesuar ürünleri üreten bir atölyede çalışıyorum. Çoğumuz 16-20 yaşları arasında genç işçileriz. Neredeyse hepimiz sigortasız çalıştırılıyor.

Çalıştığımız makinelerin hiçbirinde koruma yok. Krom kaplama alanında resmen zehir soluyoruz, asitlerin de bulunduğu dayanılmaz kimyasal madde kokusu var. İşyerinde sık sık iş kazası yaşıyoruz. Birkaç ayda bir içimizden biri parmağını kaybediyor, yaralanıyor, bacağından başına bedeninin çeşitli bölgelerinde kesikler oluşuyor. Birkaç ay önce enjeksiyon makinesine elimi kaptırdım, aparat elimi delip geçti. Az kalsın elimi tamamen kaybediyordum. Beni hastaneden eve getirdiklerinde olayın farkına vardım, o gece sabah ezanına kadar acıdan uyuyamadığımı unutamıyorum. Hâlâ ağrılar oluyor.

Yine 17 yaşında bir arkadaşımı parmağını punta makinesine kaptırdı. Kanlar içindeki elini gördüğümüzde içimiz parçalandı. Öyle öfkelenedik ki, patronu parçalamak geldi içimizden. Patron oturduğu koltuğundan kalkmazken, biz hemen koşup taksi çağırdık ve arkadaşımızı hastaneye götürdük. Arkamızdan patronun sağ kolu dediğimiz adam da hastaneye geldi ve işe geri dönmemizi istedi. Biz geri dönmeyi reddettik ama bu kez bizi güvenlikle dışarı attılar. Arkadaşımızın başına ne geldiğini öğrenemedik geri döndük. İşyerinde arkadaşımızdan haber gelmesini bekledik, hiçbirimiz çalışmadık. Kazadan sonra gün boyunca ağzımıza ne su değdirdik ne de bir lokma koyduk. Arkadaşımızın kâğıt gibi ezilmiş, kanlar içindeki eli gün boyunca gözlerimizin önünden gitmedi.

Bu durumla karşılaşınca neden yaşadığımız bu kazaların peşini bırakıyoruz diye düşündüm. Niye dava açıp takipçisi olmayalım? Daha ne kadar izleyeceğiz ki? Bu koşullarda her yerde iş var. O zaman bir yerden başlayıp, peşini bırakmayacağız. ■

Bıçak kemikte

Eti geçti

Duydun mu

Bıçak kemikte

Duymadınsa duy artık

Behey Allahın kulu

Bıçak kemikte

Duy da silkin n'olursun

Bu ne biçim uyku bu

Bıçak kemikte

Verilmemiş alınmış hep

Yük vurulmuş dağlar gibi –insanlık bu mu?

Çalıyor sömürünün imdat çanları

Kımıl da kurtar şu onurunu

Bıçak kemikte

Topraksa paylaşılmış kıyılsa yağmalanmış

Umut hacizde

Ya bu neyin puşluğu bu

Sana yokluk sana yasak sana dam

İnsan değil -haşa- bir yağmacı soyu bu

Bıçak kemikte

Üretensin yaratansın yürütensin dağları

Bakma öyle kilit kilit duvar duvar

Yetsin artık bu susku

Bıçak kemikte

Anasın boynun bükük babasın kolun kırık

Oğullar kan içinde

Kaldır artık başını

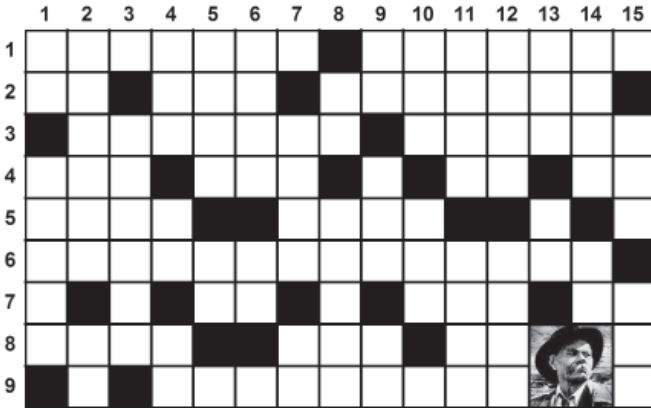
“kalsın benim davam – divana kalsın” demiş ozan

O divan sensin artık

Bıçak kemikte

Hasan Hüseyin Korkmazgil

İŞÇİNİN BULMACASI

Soldan Sağa

1. İşçilerin, patronlar karşısında haklarını savunmak, yeni haklar elde etmek, tek tek değil birlikte hareket etmek için kurdukları örgütlenme. Haklarını aradıkları için işten atılan işçilerin işyeri önünde yürüttükleri eylem.
2. Tahıl tozu. Maksim Gorki'nin (resimde) işçilerin yaşamını ve mücadelesini anlattığı ünlü romanı. 2 Temmuz 1993'te Sivas'ta 33 aydın ve sanatçının katledildiği otel.
3. Petrol-İş Sendikasının örgütlü olduğu, 1700 işçinin çalıştığı işyerinde toplu sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine 5 Haziranda grev kararının asıldığı fabrikanın adı. Ululuk, büyüklük.
4. Yanardağların püskürttüğü, dünyanın derinliklerinden gelen kızgın, erimiş madde. Üst üste konulmuş şeylerden her biri. Utanma, utanç duyma. Beddua.
5. Tutturgaç. Kısır, doğurmayan.
6. Her ayın ilk pazarı Galatasaray Meydanı'nda iş cinayetlerini durdurmak talebiyle tutulan nöbete verilen ad.
7. Türk alfabesinin yirmi dokuzuncu harfinin okunuşu. El ayasındaki sert ve nasırlı kısım. İsim.

8. Art, peş. Düşünce ve duyguları bildirmeye yarar... Lahza.

9. Mayıs boyunca iş cinayetlerinde yaşamını yitiren işçi sayısı, yazıyla.

Yukardan Aşağıya

1. Hidrojen ve oksijenden oluşan, sıvı durumda bulunan renksiz, kokusuz madde. Mızrapla çalınan, gövdesi uttan küçük bir çalgı.
2. Duygudaşlık. Bir nota.
3. Dersim'e bağlı bir ilçe.
4. Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri. Şad kelimesinin ünsüzleri. Dünyanın uydusu.
5. İnmiş, indirilmiş. Beygir.
6. Silah olarak kullanılan, ucu sivri, iki ağız da keskin uzun bıçak. Hangi şey.
7. Türlü eşyaları kurutmakta veya temizlemekte kullanılan araç. Bir nota.
8. İngilizcede bay. Ilıkla soğuk arası.
9. Bir bağlaç. Yapma, etme. Led'in sessizleri.
10. Saklatma. Ağabey.
11. Razi olma, isteme, istek. Paylama.
12. Tıpta özellikle yumuşak dokuları görüntülemekte kullanılan yöntem. Yaraları sarmak için kullanılan yumuşak keten.
13. Ün, şöhret. Farsça üç.
14. 2012'de Koop-İş Sendikasında örgütlenmek isteyen işçileri işten atmakla tehdit eden İsveç asıllı mağaza. Uzaklık belirten söz.
15. Hava-İş üyesi işçilerin 15 Mayıs'ta bu yana grevde oldukları firma. TÜMTİS tarafından örgütlenmesi devam eden ve sendikaya üye olan işçilerin bir kısmının işten atılmasıyla başlayan direnişin sürdüğü küresel kargo firması.

Geçen Ayın Çözümü

İşçilerin Sordukları/13

Bir işçinin maaş bordrosunda neler yer almalıdır?

İşverenler hem Vergi Usul Kanunu'na, hem İş Kanunu'na, hem de Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre, işçiye ödedikleri ücreti gösteren bir maaş bordrosu düzenlemek zorundadırlar. Maaş bordrosunda işyerinin sicil numarası, bordronun hangi aya ait olduğu, işçinin adı, soyadı, sosyal güvenlik sicil numarası, ücret ödenen gün sayısı, işçinin brüt ücreti, fazla mesaisi, haftalık tatil, bayram ve genel tatil ile yıllık izin ücretleri, varsa yasal kesintileri, ödenen ücret tutarı ve işçinin imzası olmalıdır. Aynı za-

manda işçiden kesilen sigorta payı, işsizlik sigortası işçi payı, gelir vergisi, damga vergisi gibi yasal kesintilerle asgari geçim indirim tutarı yer almalıdır. Ayrıca maaşa ek olarak varsa ikramiye, çocuk yardımı ya da kömür yardımı gibi ek ödemeler, çekilen avans miktarları maaş bordrosunda gösterilmelidir.

Yasalara rağmen pek çok işyerinde maaş bordrosu verilmemektedir. Bordro verilen işyerlerinde ise, bordrolar gerçek maaş üzerinden hazırlanmamaktadır. Oysaki yasal olarak 10 kişiden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde, işçilerin ücretlerinin tamamını gösteren bordro hazırlanması ve maaşın da bankadan ödenmesi gerekir. Fakat işverenlerin büyük çoğunluğu maaşların bir kısmını bankaya yatırıyor, geri kalanını ise elden veriyor, maaş bordrolarını da buna göre düzenliyorlar. Böylece hem vergi kaçırıyor, hem işçinin ücretini düşük göstererek sigorta primini eksik yatırıyorlar. Vergi, sosyal sigortalar ve iş kanununda maaş bordrosu hazırlamayan ya da uygunsuz hazırlayan patrona kesilecek para cezaları belirtilmiştir. Maaş bordrosu bir yandan da işçinin patrona karşı açtığı davada ispat niteliği taşır.

Sigorta primi gerçek ücret üzerinden yatırılmazsa ne olur?

Sigorta hastalık, sakatlanma ve yaşlanma halinde işçinin güvencesidir. Brüt ücret, ikramiye, fazla mesai, ulusal bayram ücreti, genel tatil ücreti ve yıllık izin ücreti sigorta primi hesabına dâhildir. Bu ödemeler, hangi ay yapılıyorsa o ay yatırılan sigorta primi içinde gösterilir. İşçinin priminin aldığı ücret üzerinden yatırılması emeklilik maaşını etkiler. Çünkü emekli maaşı prim ödeme gün sayısı ile

sigorta primine esas kazanç üzerinden belirlenir. Prim gün sayısı ile kazanç tutarının yüksek olması emekli olduğumuzda alacağımız maaşın da yüksek olmasını sağlar.

Bugün emeklilik maaşları, emeklilerin temel ihtiyaçlarını bile karşılayacak düzeyde değil. Prim düşük yatırıldığında hem işçinin emekli maaşı, hem de işçinin ölmesi halinde ailesine bağlanacak maaş azalıyor. O nedenle uzun yıllar çalışmamızın karşılığında emekli olduğumuzda da yaşamımızı devam ettirebilecek bir maaş almak için bugünden sigorta primimizin ödenip ödenmediğini ya da ne kadar ödendiğini takip etmeliyiz. Sigortamız yapılmadığında ya da sigorta primi gerçek

ücret üzerinden ödenmediğinde işvereni Sosyal Sigortalar Kurumu'na bir dilekçe ile ya da Alo 170 hattını arayarak şikâyet edebiliriz. Aynı zamanda bu durum, işçi için ücretin kanunlara göre ödenmediği gerekçesiyle iş akdini haklı olarak feshetme hakkını da doğurur.

Fazla mesai, maaş bordrosunda gösterilmeli midir?

İşçiye ödenen ya da işçiden kesilen yasal her kesinti ve gider ücret bordrosunda gösterilmelidir. İş Kanunu'na göre haftalık normal çalışma süresi 45 saattir. Bu süre günde 11 saati aşmaması koşuluyla, haftanın çalışılan günlerine farklı şekilde dağıtılabilir. 45 saati aşan süreler ise fazla mesai olarak kabul edilir. Haftanın 5 iş gününde 9 saat çalışılan işyerlerinde günde 2 saat, haftanın 6 iş gününde 7,5 saat çalışılan işyerlerinde ise günde 3,5 saat olarak fazla çalışma yapılabilir. Fazla mesai yılda 270 saatten fazla olamaz. Yarım saatten az fazla mesai süresi yarım saat, yarım saatten fazla bir saatten az çalışma ise bir saat kabul edilir.

Fazla mesai için işveren, işçinin onayını almak zorundadır. Aynı zamanda fazla mesai ücreti de aylık ücret gibi en geç 20 gün içinde ödenmelidir. Genellikle işçinin ücret bordrosunda fazla mesai gösterilmez. Böylece patronlar, fazla mesai kapsamındaki çalışmadan doğan primi sigorta prim tutarına yansıtmazlar. Fazla mesai kaydının tutulmaması, işçinin fazla mesai yapmadığının kanıtı değildir. Maaş bordrosunda fazla mesai belirtilmemişse, işçi bunu tanık yoluyla ispatlayabilir. O zaman işveren işçinin fazla mesai yapmadığını değil, fazla mesai ücretlerini işçiye ödediğini yazılı belgeyle ispatlamak zorunda kalır. ■

15-16 Haziran Ruhu Nedir?

15-16 Haziran 1970'te İstanbul ve İzmit'te fabrikalardan çıkarak caddeleri ve meydanları dolduran yüz binlerce işçi 2 gün boyunca patronları tir tir titretmişti. Meydanlarda birleşen işçiler, önlerine dikilen polis ve asker barikatlarını aşmışlardır. Bugün halen 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi'nden çıkaracağımız dersler var. Bu haklı isyan işçilerin neler yapabileceğini ortaya koymuş; en çok da coşku dolu, gözüpek, cesur işçilerin ruhu tarihe damgasını basmıştır. Peki, on binlerce işçinin böylesine cesur, cüretkâr ve direngen davranmasını sağlayan neydi? İşçilerin, sermaye hükümetinin karşısına kahramanca dikilmesini sağlayan güven duygusu nasıl kazanılmıştı? Bu sorulara verilecek yanıtlar, geçmişin bu büyük deneyimini kavramamızda ve sınıfımızın daha büyük mücadelelerine hazırlanmamızda bize yol gösterecektir.

O günlerde, bir yasa değişikliğiyle mücadeleci bir sendika olan DİSK'in önü kesilmek ve işçilerin birliğine darbe vurulmak isteniyordu. Oysa işçilerin o güne değin yaşadığı tüm deneyimler onlara çok temel bir şey öğretmişti: "İşçi sınıfının örgütlü olmaktan başka gücü yoktur. Örgütsüzlük ise zavallılıktır, hiçleşmektir; köleleşmektir." Örgütlü olmanın maddi manevi tüm kazanımlarını yaşayarak öğrenmiş olan işçiler, örgütsüzlük bataklığına itilmeyi asla kabul etmeyecekti. İşçiler, kendi örgütlerini savunarak sonuna kadar haklı ve meşru bir mücadeleye giriştiklerinin gayet farkındaydılar. Patron uşağı siyasetçilerin çıkarmak istediği yasanın gerçekte ne anlama geldiğini kavramış olan işçiler, sendikalarını yitirmektense polisin ve askerinin doğrulttuğu silahlara göğüslerini siper edeceklerdi. Patronlara karşı haklarını koruyabilmelerini sağlayan sendikalarına sahip çıkmaktan daha doğal ne olabilirdi! İşte işçileri bu denli kararlı kılan, taleplerindeki haklılığın bilincinde olmalarıydı. Mücadele hedefleri de gayet anlaşılır, açık ve netti: "Yasa değişikliğinin çöpe gönderilmesi."

Şüphesiz 15-16 Haziran'daki gibi bir başkaldırıya cesaret edebilmek için işçilerin moral ve özgüvenlerinin çok güçlü olması gerekiyordu. 1970 yılı Haziran günlerine gelinceye kadar, fabrika işgalleri, direnişler, boykotlar, hak grevleri, mitingler, yürüyüşler ve tüm bunların kaçınılmaz sonucu olarak polis ve askerle hiç bitmeyen kar-

şı karşıya gelişler içinde "hak verilmez alınır" bilinci gelişip olgunlaşmıştı. İşçi sınıfının bu "mevzi savaşlarında" kazanımlar elde etmesi moral ve özgüvenin oluşmasını sağlamıştı. O zamanlar giderek güçlenen mücadeleci sendikaların varlığı ve fabrikalardaki örgütlülüğü sayesinde, işçiler kendilerini yetiştirmeye başlamışlardı.

15-16 Haziran'a gelinen süreçte işçiler bir sınıf oldukları bilinciyle donanmışlardı. Bu nedenle yasa değişikliğinin ne anlama geldiğini açıkça kavlıyor ve buna karşı çıkıyorlardı. Haziran günlerinde işçiler, fabrikalarda şalterleri indirerek hem üretimden gelen güçlerini kullandılar, hem de alanlara çıkarak patronlara meydan okudular. Yardıkları her barikat işçi kitlelerinin coşku ve kararlılığını arttırdı.

Dünyada 1968'de yaşanan büyük işçi ve öğrenci eylemlerinin etkisi devam ediyordu. Özellikle Avrupa'da milyonlarca işçi grevlerle patronlara meydan okumuş, mücadele rüzgârları esmişti. İşçi-emekçi kitleler kapitalist kâr düzenine mahkûm olmadıklarını, yeni bir dünyanın mümkün olduğunu hissediyorlardı. Geleceğe dair umutlar, işçi sınıfının haksızlığa ve zorbalığa karşı koyma isteğini güçlendiriyordu. Bu durum Türkiye'de de kendisini hissettirdi. 15-16 Haziranla birlikte Türkiye'de ilk sefer böylesine büyük bir işçi eylemi yaşanıyor ve işçiler korku duvarını aşarak meydanlara iniyorlardı.

O dönemin işçi kuşağı, tek tek bireyler olarak değil bir sınıf olarak kavga vermenin gereğini hızla öğrenmişti. Hak aramanın, onurunu korumanın, sömürüye karşı çıkmanın, geleceğe dair en güzel umutların kaynağı ve taşıyıcısı örgütlü işçi sınıfıdır. Bugünün işçi kuşakları o günün onurlu ve mücadeleci işçilerini örnek almalıdırlar. İşçiler, örgütlü ve bilinçli bir şekilde patronların karşısına dikildiğinde 15-16 Haziran'ın başkaldırı ruhu yeniden hayat bulacak ve sömürücüler tir tir titreyecektir. ■

İşçilerin o güne değin yaşadığı tüm deneyimler onlara çok temel bir şey öğretmişti: "İşçi sınıfının örgütlü olmaktan başka gücü yoktur. Örgütsüzlük ise zavallılıktır, hiçleşmektir; köleleşmektir."

